

Materiał pomocniczy nr 4.

Nosił wilk razy kilka... - czyli, jak odpowiedzialnie się zadłużać?

Dlaczego się zadłużamy? Prywatnie ludzie zadłużają się po to, by wyrównać swoją konsumpcję w czasie, czyli by móc już dziś skosztować dobro, za które zapłacą w przyszłości.

Możliwość zaciągnięcia długu ułatwia nam życie, jeżeli potrzebujemy czegoś, na co w danym momencie nas nie stać, ale oczekujemy, że będziemy w stanie sfinansować to w przyszłości. Banki i inne instytucje finansowe oferują różnorodne narzędzia, dzięki którym można finansować dzisiejszą konsumpcję przyszłymi dochodami. Zadłużanie się może być katastrofalne w skutkach, jeśli zaciągany dług wykracza poza nasze możliwości jego spłaty. Wtedy łatwo wpaść w tzw. „spirale zadłużenia”, czyli sytuację, w której jedne długi spłacamy poprzez zaciąganie kolejnych. Ze spirali długu trudno jest się wydostać, ponieważ przez odsetki od kolejnych zobowiązań nasz dług staje się coraz większy.

Dlaczego zadłużają się rządy? Rządy zadłużają się gdy ich wydatki przekraczają dochody. Nadmierne wydatki mogą wynikać z powodu wysokich inwestycji publicznych lub dużych wydatków bieżących. Przykładem nadmiernych wydatków bieżących są różne świadczenia oferowane uprzywilejowanym grupom społecznym, np. górnikom czy służbom mundurowym. Zwiększanie wydatków lub utrzymywanie ich na wyższym poziomie niż dochodów skutkuje powstaniem (wzrostem) deficytów, które kumulują się w dług publiczny. W przeciwieństwie do pojedynczych obywateli, od których bank lub komornik prawdopodobnie ściągnie w końcu zaległe zobowiązanie, rządy zazwyczaj nie spłacają długu, a tylko go rolują. Dzieje się tak dlatego, że m.in. zarówno zwiększanie dochodów (np. poprzez wzrost podatków) jak i zmniejszanie wydatków jest politycznie trudne do przeprowadzenia. Redukcja długu może być jednak pomocna w utrzymywaniu wysokiej dynamiki wzrostu gospodarczego. Dla rozwoju gospodarki zazwyczaj lepszym rozwiązaniem jest obniżyć wydatki, niż zwiększać dochody, szczególnie poprzez podnoszenie podatków.

Co więc zrobić, by odpowiedzialnie się zadłużać, zarówno na poziomie gospodarstwa domowego, jak i całego kraju? Więcej informacji o problemie znajdziecie tutaj:

<http://samcik.blox.pl/html/1310721,262146,21.html?625483>

<http://samcik.blox.pl/html/1310721,262146,21.html?625492>

<http://www.edukacijakonsumencka.pl/pozyczanie-z-glowa/49-kredyty-pozyczki/129-czy-warto-sie-zadluzac>

<http://www.finance.egospodarka.pl/16022,Jak-sie-zadluzac-bezpiecznie,1,48,1.html>

<http://www.for.org.pl/pl/a/2713,Analiza-102013-Rzad-zwieksza-podatki-zamiast-przeprowadzic-trwale-reformy-strukturalne>

<http://www.for.org.pl/pl/a/2395,Postepy-we-wprowadzaniu-reform-fiskalnych-proponowanych-przez-Forum-Obywatelskiego-Rozwoju>

<http://www.for.org.pl/pl/a/2309,Analiza-152012-Nierownowaga-fiskalna-makroekonomiczne-skutki-i-mozliwosci-jej-zmniejszania>

<http://www.nbportal.pl/pl/np/artykuly/finanse>

<http://www.for.org.pl/pl/a/2050,Analiza-22012-Ograniczanie-wydatkow-czy-podnoszenie-podatkow-Ocena-programu-redukcji-deficytu-2010-2012>

www.dlugpubliczny.org.pl